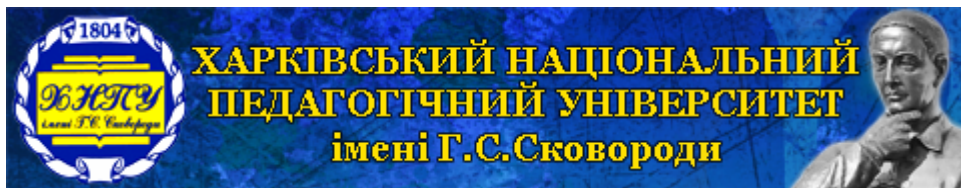

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Криворізький державний педагогічний університет
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
19 травня 2023 року**

ХАРКІВ – 2023

Жук В.О., Макара Л.М. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ.....	42
Жук С.О. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІНІЦІАТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	44
Збаранська Д.В. ОБҐРУНТУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ В УЧНІВСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ.....	45
Коляда Н.Г., Бацман О.С. ЕФЕКТИВНІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПОСЛУГИ «УНІВЕРСИТЕТ ТРЕТЬОГО ВІКУ» ЯК ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	50
Креховець Ю.В. ПРОГРАМА З ЖЕСТОВОЇ МОВИ ЯК ШЛЯХ ДО УСУНЕННЯ БАР'ЄРІВ У КОМУНІКАЦІЇ МІЖ ЛЮДЬМИ.....	52
Нагорна М.С. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА АСОЦІАЛЬНИХ ПРОЯВІВ У ПОВЕДІНЦІ ПІДЛІТКІВ, СПРИЧИНЕНИХ ВОЄННИМИ ДІЯМИ.....	54
Оксенич А.В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОСТІ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ МОЖЛИВОСТЕЙ ІНТЕРНЕТ МЕРЕЖІ.....	58
Павлишинець А.М. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	61
Потьомкіна А.І., Костіна В.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З РОЗВИТКУ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	69
Сініченко А.С. РОЛЬ ВОЛОНТЕРСТВА У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ.....	77
Славгородська О.А. СОЦІАЛЬНИЙ ПЕДАГОГ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ.....	80
Старовойтова В.М., Бацман О.С. СОЦІАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ.....	82

Волонтерство в сучасних соціально-історичних умовах набуває особливого значення, воно функціонально здійснює зв'язок між особистістю і державою, між сферою особистого життя людини і суспільним життям громадянина. Основним завданням волонтерської діяльності майбутніх фахівців соціальної сфери є – стати повноправними учасниками і організаторами суспільно значимої і корисної діяльності і підвищити рівень професіоналізму в галузі соціальної роботи. Волонтерство майбутніх соціальних працівників позитивно впливає на розвиток рівня їх соціальної активності, містить значний потенціал у вирішенні різноманітних проблем клієнтів соціальної роботи, а також є підґрунтям для формування і вдосконалення індивідуального стилю професійної діяльності в галузі соціальної роботи.

Висновки. Волонтерство і соціальна робота мають спільні історичні зв'язки, загальну філософську та етичну основу і сферу діяльності. Вони також знаходяться під спільним культурним і політичним впливом, а також стикаються з соціальними тенденціями, пов'язаними із суттєвими змінами соціуму, детермінованими технологічним розвитком, глобалізацією, демографічною ситуацією, змінами в громадянському суспільстві, а також змінами в особистому житті і професійній діяльності, що прямо впливає на взаємозв'язок волонтерської діяльності і соціальної сфери.

Список використаних джерел:

1. Аналітична доповідь «Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.niss/>
2. Васильєва М.П., Коваленко Д.В., Романова І.А. Розвиток соціальної активності студентської молоді як основа соціальної згуртованості суспільства. *Перспективи та інновації науки*. 2013. №1(19). С45-56.
3. Волонтерські організації [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://mip.gov.ua/content/volonterski--organizacii.html>
4. Юрченко І.В. Динаміка суспільно-політичної активності населення України. *Соціальні виміри суспільства*. Вип.8. К.: Інститут соціології НАН України, 2005. 188 с.

Славгородська О.А.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

СОЦІАЛЬНИЙ ПЕДАГОГ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, доцент І.А. Романова

Відповідно до Законів України «Про освіту» і «Про повну загальну середню освіту» інклюзивне навчання – це система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників [1].

Нормативні документи визнають інклюзивне освітнє середовище - як сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей [1].

Таким чином, інклюзивна освіта – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти шляхом організації навчання дітей у закладах освіти на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей у навчально-пізнавальній діяльності. Інклюзивна освіта передбачає створення можливостей для всіх дітей з особливими освітніми потребами й забезпечення їх успіху в освітньому процесі та подальшому житті.

Запровадження інклюзивного навчання започаткувало введення додаткових посад асистента дитини й асистента вчителя. Аналіз посадових інструкцій [2], Державного стандарту соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання [3], Стандартів з підготовки бакалаврів і магістрів зі спеціальності 231 «Соціальна робота» [4], дозволив розмежувати обов'язки між соціальним педагогом і асистентом вчителя щодо роботи в інклюзивному класі, хоча перший може працювати й на посаді другого.

Основні завдання асистента вчителя загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним навчанням полягають в адаптації змісту та методів навчання до можливостей і потреб дитини з особливими освітніми потребами та в застосуванні під час уроку системи додаткових заходів, спрямованих на опанування навчального матеріалу.

Соціальний педагог же виступає провідним фахівцем з соціального виховання. Зокрема, О. Рассказова вважає що за своїм професійним призначенням та рівнем компетентності соціальний педагог має виступати провідним суб'єктом розвитку соціальності учнів в умовах інклюзивної освіти, здатним об'єднувати зусилля фахівців, батьків, учнів, їхнього оточення, громади для створення інклюзивного середовища [5].

Більш широко виділяє функції соціального педагога в системі інклюзивної освіти О. Флярковська. Зокрема, вчена виділяє:

- соціально-педагогічний патронаж здобувачів освіти і їх батьків (законних представників);
- виявлення соціальних питань, які потребують негайного вирішення, за потреби направлення до відповідних фахівців з метою надання допомоги;
- вивчення соціальних умов розвитку дітей з особливими освітніми потребами;
- планування і реалізація завдань соціалізації здобувачів освіти, адаптації їх у новому колективі і соціальному середовищі, надання допомоги дітям і сім'ям, що знаходяться у складних життєвих обставинах або потребують посиленої педагогічної уваги;
- проведення індивідуальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, залучення їх до роботи в гуртках, секціях та інших об'єднаннях;
- надання рекомендацій учасникам освітнього процесу щодо шляхів ефективної інтеграції дитини з особливими освітніми потребами в колектив

однолітків, формування позитивного мікроклімату в дитячому колективі [6].

Таким чином, виховна функція, функція соціальної допомоги й захисту є пріоритетними в роботі соціального педагога в інклюзивному класі.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 38-39, ст.380.
2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 80. Соціальні послуги. Наказ МСП України №518 від 29.03.2017.
3. Державний Стандарт соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання. Наказ МСП України №718 від 23.12.2021.
4. Наказ Міністерства освіти і науки України «Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» від 24.04.2019 р. №557.
5. Рассказова О.І. Розвиток соціальності учнів в умовах інклюзивної освіти: теорія та технологія: монографія. Х.: ФОП Шейніна О.В., 2012. 468 с.
6. Флярковська О. Напрями діяльності соціального педагога та практичного психолога та їхні функції в системі інклюзивної освіти. URL: <https://osvita.mkrada.gov.ua/inkliuzyvna-osvita/20846/>.

Старовойтова В. М.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»

Бацман О. С.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

СОЦІАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

На сучасному етапі оновлення системи освіти особливої актуальності та практичного значення набуває проблема створення умов для розвитку обдарованості, уміння сформулювати процеси продуктивної соціальної взаємодії всіх суб'єктів навчально-виховного процесу.

Навчання обдарованих дітей у профільних класах передбачає виникнення соціальної взаємодії, яка включає міжособистісну взаємодію та взаємодію в системі «педагог-учень». За результатами нашого дослідження та власними спостереженнями, у 42,5% обдарованих дітей переважала спрямованість на себе і лише у 7,5% - спрямованість на спілкування. 50% обдарованих дітей дотримувалися думки, що у їхньому класі домінує яскраво виражений несприятливий психологічний клімат, а інша половина вважала, що він нестійко сприятливий. 55% учнів використовували такий вихід з конфлікту як суперництво і лише 7,5% - співробітництво і 2,5% - компроміс.

Ці проблеми не можна вирішити без особливої уваги педагогів, спрямованої